

یکی مجموعه

هکته مصاحبه

عصرک زیانلری

روصو، علمک، صنعتک ترقیسی انسانلرک اخلاقی بزمش، دیوردی. ایلک باقیشده ذهنده بووک برغرینه تأثیرنی بایان بو وجهده انسانی خبی دوشوندیره جک حقیقلرده بوق دکل. عصرلردن بری طویلاته طویلاته، نسلدن نسله میراث قاله قاله تصور قدرغزی کین علملر، صنعتلر، صوکره مدینت دیدیکمز تقیم اعمال نتیجه لری عیبا ظن ایدیلکی کی یالکمز نکرلری تربیه، اخلاقی تصفی می ایدیور؟ کونین کونه آرتان مثبت، فائده لی حقیقلره، مادی کوروشلره آلیشان مفکرله، درلو دیرلو صنعتلرک انکشافله هرآن فضله لاشان، اکثریاده، محدود قدرتلر مرک فوخته چیقان بر چوق یکی احتیاجلر انسانلری بدختده ایدم بیللیور.

«واعنه» ناسنده براخلاقی مرشدینک (کنجک) آدل، چوق اوقومش، چوق بکنیلیمش، حتی آقاده می فرانسه لک مکفاتی قزاعش یاری اخلاق، یاری اجتماعی بر کتانی اوقودم. بوکتابک تورکیه به ترجمه ایدلسنی، حیاته آلیان هرکنجک، حتی هر صریک اونی بووک دقله اوقوسی آرزو ایدم. مؤلف کتابی «کنجک، کنجک کنجک ایچون سوملره» آخاف ایدیور. باشده کی اوقاف بر فاصده بو عصرک حزیله لری، علم، صنعت ساحه سنده کی کشفلری خلاصه ایتدکن صوکره ایکنجی بر بحثه کیور: «عصرک زیانلری». بو بحثده روسونک سوزلرنده کی حقیقی اصباح ایدم جک فکرلر وار.

اوت، بو عصرک زیانلری، هم پک بووک زیانلری ده وار. کشفلر، اختراعلر، بر چوق مثبت حقیقلر، بشرک مختلف فعالیت ساحه لر به غایده حزیله دولوسی ثروتلر هب بو عصرک قازانجیلرد. فقط علمک بوون اومت حقیقلری سایه سنده یالکمز ایلده دوقونه بیله جکی شیلره قییم ویرن، یالکمز کوزیله کوردکلری به ایاغی ایسته ی برکنجک بیل اولدی. اونک ایچین مؤلف کتابک باشه حضرت عیسان نفل شوسوزلری علاوه ایش: «انسان-

روحنی غالب ایتدکن صوکره - دنیایی قزاعش، نه به یارار! «شه کسیرده: «برله کوک آراسنده دهه تلر وارک مکشده ایدیندیکمز عرفان بو نلرک موجودیتدن شبه بیله ایتر! «دیور.

«بشریت، علم ساحه سی جهته اوقدر بووک برشوق ایله آتیلدی که بالضروره دیکر ساحه لری کوزدن قاچیردی. انسانلرک مالکانه سی غاملایان دیکر پک کینش ساحه لر حسسزه اعمال ایدیلدی. بالذات علمده، کندیسی ترجیح ایتدن بو قونلرک ضربه سی کوردی. بوون شعبه لرده تحریقی قابل اولیان علمک ترجیحا بعض شعبلری - حتی دیکر قسملرک ضررینه اوله رق - انکشاف ایدی ... میخاییکی و یاریاضی علملر، طبیعی علملرک بوون هیئت مجموعیه سی دیکر علملردن اول ترقی ایدی. فقط کاشانی آراشدردیغز زمان فصل دائما نامتناهیت قارشینده قالیورسوق، بو باشلانج علملری ده اوقدر کیشله دی که یالکمز باشلره کاشانک عمومی تشکیل ایدیورلر ظن ایدلی. برقاچ زیمان طرفنده آرایجیلرک نه قونلری، نده عمرلری بو نلرک هبسی قاورامه قیامت ایتدی. اوزمان بولردن هربری، بر چوق یولارک دال بوداق سالدینی بوحدومز ساحه اوزرنده، خصوصی بر یوله سایدی. چالیشانلر بوله جک داعیلور، بربری کوزدن غایب ایدیورلردی. عینی زمانده هبسی بردن، مادی معلومات ایچنده یاشایه یاشایه نهایت حادثه صفتی یالکمز ال ایلده دوقولان حادثه لره، علم آدی - معیندار اولدینی قدر یاکلش اولان - (مثبت علملر) نامی ویردکلری شیلره ویرمک باشلادیلر. «حیات عجمه لیدر، اوزون سوردن نتیجه لری بکلمکده صبر سزد. اوزمان ماضینک بوون پوکسک عتله لر به بوون فقیسلرک یوله، اعانیله قطع مناسبت ایدن، کاشانی مثبت علملرک الله ایدیکم نتیجه لر به ایضاح ایدیورن بر فلسفه یاپیلدی. فقط نه اولدی؟ «حقیقی، آتقی حقیقتدن بیلدیکمز بعض پارچه لره انحصار ایتدیره ک کندی کندی قیقلرک ایدرک، اصل شایان حیرت جهی، بابا لمرک بیلده دیکر بر چوق شیلیری بز کوردیکمز حالده نتیجه اعتباریله اقمزی دارلاشدردی. انسان، کندی نظرده کوجولدی؛ ایشته علملرک انکشافدن حاصل اولان بووک منی نتیجه ... فقط بو قباحدن علمی اتمام اتمک هم دایک، هم

ناکسورلکدر. «الوررکه علم کوندن کونه بوون حادثه لره حرمت ایشین، موازینی بولسون، باطنی حقیقلرده لایق اولقلاری موقی برسین. «اساساً علمی، مادیاتیرسلک کونوره لرحقیق عللرک دکلدر. اونلرک نامه سوز سوله یترلر.

انسانلرک کندی نظرلرنده کوجولملری نتیجه سی اوله رق روحی، درونی حیازه ده ضعف دویق. مادیاتیرسلک اوزرنده استناد ایدن نظریه لر، مع التأسف صنعتلری، ادبیاتی صاردی؛ اوردان هر کونکی حیازه کیردی. اطرافزده عادی «ره آلیزم» دن بر باطانی حصوله کیتدی؛ اوکا هر کون بر آزدده افشله یایورز. بعض ایدرلرک یازیسی ده بو کوسریمور؛ یاکلش علم تقییسک تریبامزده، معاقرده کی ضررلری ده آزدکلر. برطرفدن «حیانه موقی اولان»، «علمی آدم» بشدریمک سوادسی منفعت غایبی کورده ندریسته، چوق بیلکی هوسیه - صانکه حیالک مرکز ثقلی معلومات ساحه سنده ایش کی - معلوماتر و شقله قدر واردی. تعلیم و تدریس اخلاق ایچون کایدنر ظن ایدلی، تحریک، سبیه مک، بحث ضررینه اوله رق افراطه واردیلدی.

«نمدن بو نتیجه واردق ... بیلکی واکک بشریت کایدنر ظن ایدک؛ مثبت ذیلن معلومات ایچنده بشریتی حبس ایدن علمی «ره آلیزم» دن، بوون وجودت؛ سله مک، کیندیک، اوزونلکدن عبارتدر ظن ایدن عملی ره آلیزمه دوشدک؛ قباحتن بونددر.»

«یکی کین ماضی بزه معظم فقط ناقص بر اثر برافدی. بونده فکر وحدتی، روح اکسیدر. مادی قونلرک، ثروتلرک، بیلکیرک احتشاشلی ییغینلری ایچنده معنوی قدرت، اخوت، ایمان اعتباریله تدریجا قیقیرلشدک. هر برده اکسک اولان شی «انسان» در. ایشته بو انسانی وجوده کتیرمک چایشلی بز. بوک ایچون بوون انسانی حادثه لره بالخاصه باطنی حیالک، یک چوق نسیانه آلیان شاییتلر به تعلیل اصولی تطبیق ایدم جک علملر ده اهمیت ویرمک لازم کیور. یاکلش بوله سایان علم ندریستایه، فکری یورولش، اخلاق یورولش، ایمانی قورومش، درونی حیاته اهمیت ویرمک، معنویات ایله استنزا ایدم جک قدر قیر ذهنی اولان نسلک بوکونکی حالندن ک چوق بز ثروتلرک میرت

آلفه سحاجو . بو عصرک زيانلری اڭ چوق يزدہ کندی کوستریور . معنی قیلمری منفعت کوزلکی آرقه سندن سیر ایدن ، ایلمک ، کوزلک ، دوشغرونی مفهولمرنی مادیات ترازسیسبله اولمکه آلیسان بر نسل پشدرک . اولره برله کوزک آراسنده مادیانده باشقه ، کوزک کورمه دیک ، اڭ دوقوق نادینی بر چوق حقیقارده موجود اولدنی اکره مئم . هرشیدن اول بوتون دورنی ، معضل حیاتیله برده انسان موجودنی وار اولدنی کوستریک ، بوموجودنی ایضاح ایلک لازمد . بولک ایچون جبرالری بوزولان بوتون علمیری « انسانیات » ، دوغری چورلم . مثبت علملرک یا کاش تقسیسبله عانی ، اخلاقی ، ذوق زهره لیم . بولکونی معارفدن بکده کیمز خدمتار بونلرد .

نجم الدین صاده

تکلیف

قانی سلاله سنک اسکیلی و شرفی

عنانی تارغیری ، عثمان غازیک (قانی) سلاله سندن اولدنی سوله مکه آکتفا ایدهرک ، بوسالهلک تورک تارخنده نه قدر قدیمی و شرفی بر موقی بولوندنی تدقیقه لزوم کورمه شاردر . حال بوک کتبخانه لرمزده ک تورکیه ، عربیه و عجمیه تارخارده بو خصوصه دائر خیلی مهم و تیقلر واردر . دولتری تأسیس ایدن و ملزمک مایه الاتخاری اولان بو میجل خاندانک اصلی آراق و شجره سنک منینه قدر چیقیمی ملی و وطنی برولیفه مژدر . (جامع التواریخ) کورده اوغوز خان دی ؛ آئی اوغلندن اڭ بووی (کون خان) دی ؛ کون خاڭده دورت اوغلندن اڭ بووی (قانی) خان دی . اوغوزخانک بکرم دورت طورونندن ، اوغوز ایلک بکرم دورتی بونی وجوده گلشدی . بکرم دورت بولک برنجیمی اولان (قانی بونی) ، اوغوزخانک طورونلری آراسنده ک بوکری بولونان ، ایشه بو قانی خاندن تاسل ایشدی .

(سلجوقنامه) اوغوزخانک وصیتی آکلایترکن شوبله دیور : « (خان) وصیتن موجبیه کون خان اول . انرک آردنجیه اوغنی قانی خان اول . مادامک قانی صوبیدن خان وار اولا بابات خان اولیا ، مکر کیدو بوینه بک اول . قانی خان اولونی بابات صاغ قول بکلر بکسی اول . سول قول بکلر بکسی بایندرد . اشبو ترتیبجه اواردنک ایچا اغاق ایچما ، یعنی اولو قرداش وارکن کچی قرداش بک اولیا . قانی خان خان اولونی اونا کی بوی صاغ قولنه و اونا کی بوی سول قولنه طووالر . و آئی بولیردنک عمو اوغلانلریدر ، برسی صاغ قولنه طووالر ، بری خانلر قانی بوینه قارشو قوشا ، اکسی قراول ، اکسی جیداول اولانرا . اما قراول باشی و آغاسی قیوقوردی .

آناسندن سوکره چوق زمان قانی خانلر خانق اولدی . بو سوزلردن آکلاشیلورکه اوغوزخانک وصیتجه خانق قانی سلاله سنک ایلدر . ناصلک اوزون مدت بوسالده قالدرد . فقط ، بالاخره برطاق اغتیارلر نتیجه می اولدق خانق (سالور) بوینه ، اولندن سوکراده (قتی) بوینه کچشدر . اوغوز خانلرک نفق بوینه کیمه سیله ، سلجوق سلطنتی باشلادی . چونکه ، سلجوق خاندانی قتی بوینه مشوبدی ، حال بوک اوغوزخانک وصیتنه کورمه ، قانی بونی خاقان سلاله سی تشکیل ایدهرک ، قتلر یعنی سلجوقلر قراول بکی قاله جلدردی . معمایه ، قایلرک بو حقی هرکس بیلیوردی . ایرکچ ، خاقانلک ینه قانی بوینه رجوع ایدهرکچ خبر وریلر واردری . مثلا ، (کتابده دورقودی شفاهی اولدق ترتیب ایدن (قورقود آنا) آدل مشهور اوزان یعنی خلقی شاعری بوخیری چوق زمان اول ویرمشدی . قورقود آتالک طورونلردن اولوب بو ذاته (دهمه) قورقود (دیی) (اوزان) (کتابک قورقودی یازمش یاخود سوله بپ یازدرمشد) بو کتابک مقدمه سنده بوخیری شوبله ذکر ایدیور : « رسول علیه السلام زمانه یقین بیات بویندن قورقوت آنا دیرلر برار فوبدی . اوغوزک اول کشتی تمام بیلیجیسیدی . نه درسه اولوردی ، کابونه درلو خبر سولیردی . حق تعالی اڭ غایب ایلان ایدردی ، قورقوت آنا ایلدی : آخر زمانده خانق کرو قایبه کده کسه لارندن المیه آخزمان اولب قیامت قوچمه . » کتابی یازدیران اوزان شو سوزلری علاوه ایدیور : « بودیدوکی عثمان نسیدر . ایشده (ایشته) سوریوب کیده بودر . »

بو وشیقه لردن آکلاشیلورکه اوغوزلر ، خاقانلک بپادینه اولدنی کی ، نهایتده قانی سلاله سنک اولدینه قانیدیلر . چونکه ، اوغوز تورومی ، خاقانق حقی بو سلاله ویرمشدی . اسکی قوملرک عقایدنه ، استغباله وقوعه کله جک حالاره دائر بعض اعتقادلر واردرکه بونلره (دینلر تارغنی) نه عاڭ کتابلارده (اسفاقولوی = انجاننامه) نامی وریلیر . سوبولرک (مسیح) ی ، اسکی ایراتیلرک زردشتک اولغی (ساوشیات) ی بکلملری کی . اسکی تورکرده ده خلقت انجاننامه می قیزل المایه کیتمک ، اوزانلرک انجاننامه می ایشه خاقانلک قایلره انتقالیه تورک شوکتک یکیدن باشلایه جی قیامته قدر دوام ایدهرک اعتقادلردن عبارتدی . دیک که تورکر ، عثمان غازیک ظهورندن چوق زمان اول ، عثمانی دولنتک تشکیکی بکلپورلردی .

شیدیدیه اڭدک قایلرک تارخنده کیملر اولدنی آرایلم . (ده کینی) نه کورده (اوغوزخان) چین مورخلریک (منه) نامی ویردکلری تورک قهرمانیدر ، بودات ، میلادن ایکی یوز دوقوز سنه اول حکمدار اولمشدی . چینلرک (منه) به عطف ابتدکاری بوتون ایشلر ، نورکر طرفندن اوغوز خانه اسناد اولونان وقعه لرک عینیدر . بو مطابق باشقه برماله ده

تقصیلر اثبات ایدهرکیمزدن ، بوراده (ده کینی) نک روایتی عیان قبول ایله آکتفا ایدیور . (منه) اوغوزخان اولونجه ، (قون) دولنتک حکمدارلری (قانی) سلاله سنک سولب اولق لازم کلیر . چونکه ، عنتمیه کورده اوغوزخانندن سوکره سلطنت قانی سلاله سنک کچشدی . (منه) نک سلاله سی شالی قونلرده ، میلادک دوقسان اوچنچ سنه سنه قدر دوام ایتدی . اوغوز خان عنتمه سنه کورده ، اوغوز دولتی (ایلخان) نامندک خاقانک زماننده تاتارلر طرفندن باسقیته اوغرا بیرق عمو اولمشدی . باسقیندن یالکز ایلخانک اوغلی (قایان) قازده سنک اوغلی (نوکوز) ایکی قیزله برابر قورقوتلر ، داغلر آراسنه قاجیرق (ارکته قون) نامی ویرین هرطرفی قایلی بر وادی بیورد ایدهرک اووراده ترتیب ایداملرلری . کوریورک ارکته کونه کیردن برنسک اسمی (قایان) یعنی (قانی) در . چین مورخلرینه کورده ، چینلر ، سینه یی تاتارلرله برلشهرک شالی قون دولته نهایت ویردیلر . اوغوزلرک ارکته کونه کیرمه سیله ، شالی قون دولنتک لغز اوغراسی ، کرک (ده کینی) جه وکرک (نهقرن قاهون) جه عینی وقعه در . اوغوز عنتمه سنه کورده ، اوغوزلر دورت یوز سنه سوکره ، برده میرچیک وهرکلکله ارکته قونن چقیدیلر و ملکلرینی تاتارلرک الدنن قورنادرلر . چین مورخلری ایشه ، آتانی داغلرله ظهور ایدن توکولرک یعنی کوزک تورکرک (تومهن) قومانداسنه میدانه چیققلارینی خبر وریور . (تومهن) اوزمان خاقانق موعنده بولونان جوجوش تاتارلریک حکمدارینک قیزی ایشتر . جوجوشن خاقانی ، قیزی برده میرچییه ویرمه بجکی سوله بک ایلچیلرینی اعاده ایدر . تومهن تاتارلرک حرب آچهرق اونلری مغلوب ایتدیکندن ، تاتار خاقانی آخار ایلدر . بوسورته ، میلادک ۵۵۲ تارخنده خاقانلک جوجوش تاتارلردن نکرا تورکرلر کیدیک آکلاشیلور . معمایه ، ارکته قونن چقان تورکر ، (قایان) له (نوکوز) ک طورونلری اولدنی ایچون ، باشلرده قایلرک بولونعسی لازم کلیردی . بو خصوصه چین تارخارده بر روایت یوقده ، جنکیز خایلرک یازدیرقلری تارخارده بو جهتده تصریح ایدیلیدر . جنکیزخانک طورونلری ، موقلری تحکیم ایچون ، حاکم اولدقلری قوملرک اعتقادلرینه کورده لژاندلر ترتیب ایتمی اصول اتخا ایشلرلی . بوندن دولا ییدرکه موغول سلاله سنک قان بودیت موغوللر ایچون « سانان سه چین » طرفندن یازیلان تارخنده ، جنکیز خان « بودا » سلاله سندن کوسترلشدی . چونکه ، بو تونکده مقدس بر نسب آتقی ، بودا سلاله سندن عبارت اوغولیلیردی . ایلخانلیرک حاکم اولدنی تونکده ایشه ، اکثریت اوغوز تورکرلرده ایدی . بوکا بنشادکرک غازان خاڭک امریله « یازیلان » جامع التواریخ « آدل کتایده ، موغوللر ، ارکته کونه کیرن اوغوزلردن نشئت ایتدیریلدی . بالاخره روضه الصفا ایله شجره نوکریه ، اذبه خاڭک